

Samenleving is gebaat bij echt onafhankelijk financieel advies

Rol van tussenpersonen in financiële sector had meer aandacht verdiend in rapport WRR

Fred de Jong

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) heeft in zijn rapport 'Samenleving en financiële

sector in evenwicht' een belangrijk element van de financiële sector geroemd: is overgeslagen. Dat is de financieel adviesmarkt en in het bijzonder de tussenpersonen. Als de samenwerking en de financiële sector in evenwicht moeten worden gebracht, is het raadzaam ook het distributiekanaal van circa 90% van alle verzekeringen en hypotheeklen daarbij te betrekken.

Er zijn diverse studies die het verband aantonen tussen goed financieel advies en het welzijn en de welvaart in een samenleving. Als mensen en bedrijven met behulp van financieel advies beter

financieel advies wordt in Nederland in grote mate via (tussenpersonen) afgestaan. De afgelopen jaren zijn diverse maatregelen genomen om deze markt te verbeteren, zoals een provisieverbod op complexe producten, strenge vakbekwaamheids-eisen, een genetieke zorgplicht

en ook de bankensector. De kwaliteit is daardoor wel toegenomen, de echte 'cowboys' lijken te zijn verdwenen.

Terecht maakt de WRR zich zorgen over de mate van onafhankelijkheid van financieel adviseurs. Juist in een samenleving waarin behoefte is aan meer vertrouwen in de financiële sector mag je van een zichzelf onafhankelijk noemende financieel adviseur ook verwachten dat deze echt onafhankelijk is. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) bijvoorbeeld constateerde in haar jaarverslag over 2014 dat veel tussenpersonen maar een beperkt aantal banken en verzekeraars in hun vergelijking betrekken. Ook zijn er nog diverse financiële afhankelijkheden in deze markt. De WRR benoemt deze elementen wel, maar geeft daar verder geen gevolg aan in zijn aanbevelingen.

De overheid zou moeten overwegen de term onafhankelijk financieel adviseur in enige mate te beschermen. In sommige

Digitalisering kan adviseur helpen onafhankelijkheid beter vorm te geven

Europese landen is provisie al geheel verboden voor adviseurs die onafhankelijk pretenderen te zijn.

Ik ben geen voorstander van een provisieverbod. Er is geen sprake van 'misselling' of hoge provisis die een dergelijk ingrijpende maatregel zouden rechtvaardigen. Wel zou de overheid, bijvoorbeeld door onafhankelijk financieel advies fiscaal aantrekkelijker te maken of een onafhankelijkheidslabel te introduceren, de markt kunnen stimuleren om de onafhankelijkheid van adviseurs nadrukkelijker te positioneren.

De digitalisering kan de tussenpersoon helpen zijn onafhankelijkheid veel beter vorm te geven. Machines en robots kunnen efficiënter en waarschijnlijk zelfs beter alle beschikbare producten en aanbieders vergelijken. De tussenpersonen zouden daar meer in moeten investeren, zodat robotisering geen bedreiging vormt, maar een aanvulling op hun dienstverlening. De tussenpersoon is dan meer de onafhankelijke vertouwenspersoon voor de klant die het persoonlijke, emotionele contact met de klant inhoudt.

Het is voor tussenpersonen zelf wel verstandig het provisiemodel tegen het licht te houden. Provisie heeft per definitie een invloed op belangensconflicten en

levert terrechtelijke twijfels op over de mate van onafhankelijkheid. Een provisie is bedrijfseconomisch niet duurzaam.

Verzekeraars (die de provisie uitkeren) zijn de grootste concurrent, premies (en dus provisis) dalen en je moet een product verkopen om voor provisie in aanmerking te komen. Terwijl de consument (en de makker) behoefte heeft aan advies over zijn hele financiële situatie, nu en voor de toekomst.

Integraal en onafhankelijk financieel advies komt het dichtst in de buurt van het centraal stellen van het klantbelang. Voor de samenleving zou het een zegen zijn als financieel adviseurs meer integraal zouden adviseren, op een echt onafhankelijke manier, zonder afhankelijk te zijn van verzekeraars en banken voor de betaling.

De AFM is nu veel bezig met gedragsregulatie en het inzetten van nudges (dwinges) om consumenten betere keuzes te laten maken. De toezichthouder zou nader onderzoek moeten doen naar manieren om de financieel adviseurs te nudgen in het benutten van hun onafhankelijkheid.

Dr. Fred de Jong is zelfstandig onderzoeker en auteur van het boek 'Tussenpersoon zonder provisie'.